

18.1.2021

לכבוד
השר יואב גלנט
שר החינוך
בפקס: 073-3933064

לכבוד
מר אביחי מנדלבלית
היועץ המשפטי לממשלה
בפקס: 02-6467001
שלום רב,

הנדון: ביטול החלטת השר גלנט בעניין איסור כניסת ארגונים לבתי ספר

בעקבות החלטת השר גלנט מאתמול, 17.1.2021 והרצ"ב, בענין איסור הכנסתם לבתי ספר של ארגונים שלטענתו ותפיסתו הם פועלים בסתירה למטרות החינוך הממלכתי, הריני לפנות אליכם כדלקמן:

1. אתמול, 17.1.2021, פורסמה הוראתו של שר החינוך יואב גלנט אשר הופנתה אל מנכ"ל משרד החינוך ואל מנכ"לי מחוזות המשרד ולפיה הוא מורה על איסור הכנסתם לבתי ספר של ארגוני חברה אזרחית הפועלים בסתירה למטרות החינוך הממלכתי לרבות כינוי מדינת ישראל "בכינויי גנאי שקריים או אמירות נגד היותה של ישראל מדינה יהודית, ציונית ודמוקרטית או פעולה כנגד חינוך לשירות משמעותי בצה"ל או פעולות המיועדות לפגוע או לבזות את חיילי צה"ל בעת או לאחר שירותם." השר גלנט הוסיף בפנייתו כי לדוגמא לכך יש לאסור על כניסתם של ארגונים המכנים את "מדינת ישראל – "מדינת אפרטהייד".

** רצ"ב הוראת השר מיום 17.1.2021.

החלטה זו באה על רקע הזמנתו של מנכ"ל ארגון בצלם, מר חגי אלעד, על ידי בית הספר הריאלי בחיפה להרצות בפני התלמידים בעניין מצב זכויות האדם כאשר רק לאחרונה פרסם ארגון בצלם דו"ח לפיו הוא מתאר את המשטר משני צידי הקו הירוק כמשטר של אפרטהייד תוך ביסוס טיעון זה על הפגיעה השיטתית הן בחקיקה והן במדיניות בזכויות האדם של הפלסטינים משני צידי הקו הירוק.

2. החלטתו זו של שר החינוך פוגעת באופן חמור בחופש הביטוי המחייב מגוון דעות והשקפות ובמיוחד אלה הנוגעות למצב זכויות האדם לצורך קיום שיח ודיון חופשי בתוך בתי הספר ומחוצה להם אודות נושאים ומחלוקות אקטואליות. מניעת כניסה של אדם או ארגון רק בשל עמדותיהם, דעותיהם והשקפותיהם (כאשר דעות אלו לא נופלות בתחום האיסור הפלילי) היא פוגעת במטרות החינוך שאמורות לפתח ולטפח חינוך פלורליסטי ובכלל זה את ערכי כבוד האדם וחירותו.

3. החלטת השר הנדונה מאפשרת לייצר "רשימות שחורות" של ארגונים לגיטימיים ביותר מקרב החברה האזרחית המנועים מלהיכנס ולהציג את עמדותיהם בפני התלמידים. במבחן התוצאה

מדובר לרוב בארגונים בעלי השקפה המנוגדת למדיניות הממשלה ושריה והקוראים לשוויון זכויות לכלל האזרחים במדינה ולסיום הכיבוש על השטחים הפלסטינים.

4. יצוין כי החלטת השר חלה על ארגונים המותחים ביקורת על המשך הכיבוש ומתעדים את הפרקטיקות שלו והיא גם חלה על ארגוני החברה האזרחית הערבים הפועלים ביישובים ובמוסדות החינוך הערבים ואשר מתנגדים להגדרת המדינה כ-"יהודית ציונית דמוקרטית" כהגדרה מפלה ומדירה. לכן היא החלטה גורפת הפוגעת בחופש הביטוי לכל מי שעמדתו נוגדת למדיניות הממשלה או לקונצנזוס היהודי-ציוני והיא גם פוגעת באינטרס הלגיטימי של התלמידים להיחשף לעמדות אלו.

5. פגיעה כזו היא בלתי חוקית משתי סיבות עיקריות. הראשונה, כי היא נעשית בחוסר סמכות. חוק חינוך ממלכתי, התשי"ג – 1953 אינו מורה באופן מפורש על איסור כניסת ארגונים או אנשים לבתי הספר הקוראים קריאות נגד היותה של מדינת ישראל "מדינה יהודית, ציונית ודמוקרטית" וגם לא אלו המכנים את המשטר כ"משטר של אפרטהייד". פגיעה בחופש הביטוי ובכבוד בהיותן זכויות חוקתיות חייבות לענות על תנאי פסקת ההגבלה המעוגנים בחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו והמחייבים כי פגיעה בזכות חוקתית תהא מעוגנת בהסמכה מפורשת בחוק ועונה על דוקטרינה של הסדרים ראשוניים.

6. השניה, הפגיעה היא בלתי חוקית כי היא אינה מקיימת את המבחנים שאושרו בפסיקה העליונה המתירות את הפגיעה בחופש הביטוי שהם פגיעה בודאות קרובה בבטחון המדינה ובשלום הציבור. זהו מבחן שהושרש בפסיקתנו של בית המשפט העליון עוד משנות ה-50 בעניין **קול העם** המחייב קיום "ודאות קרובה לוודאית" (בג"ץ 73/53 **קול העם נגד שר הפנים**, פד"י ז' 871 (1953)). במקרה דנן, המבחן הנ"ל אינו מתקיים והחלטתו של השר גלנט מבוססת על השתקה ודיכוי גרידא של עמדות המנוגדות לעמדתו ולעמדות הממשלה.

7. בהקשר זה נזכיר גם כי החלטת השר גלנט מנוגדת להוראת קבע 0012 של משרד החינוך שכותרתה "התכנית הלאומית ללמידה משמעותית – השיח החינוכי על נושאי השנויים במחלוקת" מיום 11.12.2006 ואשר מעודדת בקרב התלמידים קיום שיח חינוכי בנושאים שנויים במחלוקת לרבות נושאים פוליטיים ומתן הזדמנות לכל התלמידים להבעת דעותיהם משלהם תוך כיבוד האחר. לעיון בהוראת הקבע:

<https://apps.education.gov.il/Mankal/Horaa.aspx?siduri=35>

8. לאור האמור לעיל, הנכם מתבקשים להורות על ביטול החלטת השר גלנט ועל הנחיית כלל מנכ"לי משרד החינוך להתיר כניסת ארגוני החברה האזרחית ללא אבחנה בעמדות ובפעילויות שלהם.

לאור דחיפות העניין נודה לקבלת התייחסותכם המהירה.

בכבוד רב,

סאוסן זהר, עורכת דין